

บทที่ 3

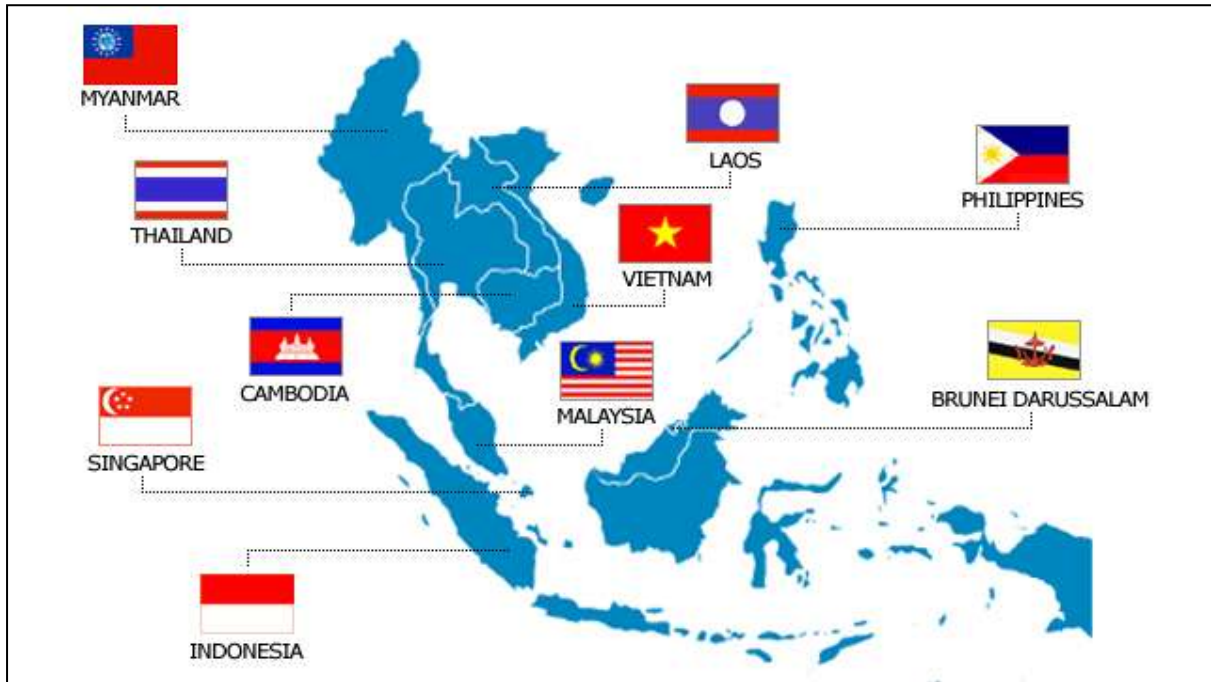
ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC)

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) นับเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานในครั้งนี้ เพราะนอกจากจะเป็นกรอบแนวทางและแผนงานที่ไทยจะต้องปฏิบัติตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว ยังเป็นเงื่อนไขที่ไทยจะต้องเตรียมการรองรับและหาแนวทางใช้ประโยชน์จากมาตรการต่างๆ อย่างทันท่วงที โดยเฉพาะกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งเป็นหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน จะมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารจัดการและการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านแรงงาน ดังนั้น เพื่อให้เห็นถึงภูมิหลังเป้าหมาย แผนการดำเนินงาน และวิวัฒนาการความร่วมมือของประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ในส่วนนี้จึงเป็นการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN)

3.1.1 ความเป็นมา

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) หรือ “อาเซียน” เป็นองค์กรทางภูมิรัฐศาสตร์และองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration) หรือที่รู้จักกันในชื่อปฏิญญากรุงเทพฯ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ณ วังสราญรมย์ กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพฯ โดยมีสมาชิกเริ่มแรก 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมา บรูไน ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกประเทศที่ 6 เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2527 และได้มีประเทศสมาชิกเข้าร่วมเพิ่มเติม 4 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม หรือเรียกสั้นๆ ว่า กลุ่ม CLMV (Cambodia Laos Myanmar Vietnam) รวมประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ มีพื้นที่ราว 4,435,830 ตารางกิโลเมตร ประชากรประมาณ 591.84 ล้านคน (Selected Basic ASEAN Indicators, 2011)

รูปที่ 3.1-1 สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

3.1.2 วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน (ASEAN)

วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ ประกอบด้วย

- 1) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
- 2) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
- 3) เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
- 4) ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
- 5) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรม การวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 6) เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
- 7) เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

จากวัตถุประสงค์เริ่มแรกของการก่อตั้ง เมื่อการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มที่ติดกัน การค้ารุนแรง ทำให้อาเซียนได้หันมามุ่งเน้นกระชับและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ก็ยังคงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภูมิภาค
- รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค
- ใช้เป็นเวทีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในภูมิภาค

3.1.3 กลไกบริหารของอาเซียน (ASEAN)

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อาเซียนพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว คือ กลไกการบริหารของอาเซียน ที่ช่วยผลักดันให้กิจกรรมของอาเซียนดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย กลไกที่สำคัญ ได้แก่

1) การประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) เป็นการประชุมระดับหัวหน้ารัฐบาล และเป็นกลไกบริหารสูงสุดของอาเซียนในการกำหนดนโยบายและแนวทางความร่วมมือด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างกัน มีกำหนดการประชุมเป็นทางการทุกปี

2) การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน (ASEAN Ministerial Meeting: AMM) เป็นการประชุมประจำปี เพื่อกำหนดแนวทางในระดับนโยบายและทบทวนข้อตัดสินใจ เพื่อมอบนโยบายและโครงการให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ดำเนินการต่อไป

3) การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers Meeting: AEM) เป็นการประชุมประจำปีของรัฐมนตรีที่ดูแลและรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียน

4) การประชุมรัฐมนตรีเฉพาะด้านอื่นๆ (Other ASEAN Ministers' Meeting) ซึ่งจัดให้มีขึ้นตามความจำเป็น และเพื่อเร่งรัดการทำงานของคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหารือเกี่ยวกับโครงการความร่วมมือด้านต่างๆ เช่น การเกษตรและป่าไม้ การศึกษา สวัสดิการสังคม พลังงาน กฎหมาย สาธารณสุข แรงงาน สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การขนส่ง โทรคมนาคม ฯลฯ

5) การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials Meeting: SOM) โดยแยกเป็นเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการเมือง เศรษฐกิจ และเฉพาะด้าน เช่น พัฒนาสังคม วัฒนธรรมและสนเทศ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยาเสพติด ฯลฯ

6) คณะกรรมการประจำอาเซียน (ASEAN Standing Committee: ASC) เป็นการประชุมระดับอธิบดีกรมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียนทุก 2 เดือน เพื่อติดตามความคืบหน้าและแก้ไขปัญหาในโครงการความร่วมมือระหว่างกัน

7) สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) เป็นหน่วยบริหารงานกลางของอาเซียน ตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีเลขาธิการอาเซียน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากประเทศสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี เป็นหัวหน้าสำนักงาน และมีรองเลขาธิการอาเซียน 2 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี

8) สำนักงานอาเซียนแห่งชาติ (ASEAN National Secretariat) คือ กรมอาเซียนในกระทรวงการต่างประเทศของแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อประสานงานกับส่วนราชการต่างๆ ภายในประเทศและประเทศสมาชิกอื่นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

3.1.4 ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ความร่วมมือในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของอาเซียนมีความคืบหน้าตามลำดับ โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน เมื่อปี พ.ศ. 2540 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ซึ่งเป็นโอกาสครบรอบ 30 ปีของการก่อตั้งอาเซียน ผู้นำของประเทศสมาชิกได้ให้การรับรอง “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” หรือ ASEAN Vision 2020 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ภายใน ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) อาเซียนจะมีรูปแบบความร่วมมือที่พัฒนาใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ อาเซียนจะมีลักษณะ ดังนี้

- 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A Concert of Southeast Asian Nations)
- 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development)
- 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward-Looking ASEAN)
- 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร (A Community of Caring Societies)

เพื่อดำเนินการต่างๆ ให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 เมื่อปี พ.ศ. 2546 ที่เมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำกลุ่มประเทศอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) ภายใน ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) โดยประชาคมดังกล่าว ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community: APSC) มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ประเทศในภูมิภาคอยู่อย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาภายในภูมิภาคโดยสันติวิธี และยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจะดำเนินการดังนี้

1.1) ใช้เอกสารทางการเมืองและกลไกของอาเซียนที่มีอยู่แล้วในการเพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทภายในภูมิภาค รวมทั้งการต่อต้านการก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติอื่นๆ และการขจัดอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

1.2) ริเริ่มกลไกใหม่ๆ ในการเสริมสร้างความมั่นคง และกำหนดรูปแบบใหม่สำหรับความร่วมมือในด้านนี้ ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐานการป้องกันการเกิดข้อพิพาท การแก้ไขข้อพิพาท และการส่งเสริมสันติภาพภายหลังจากการเกิดข้อพิพาท

1.3) ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลซึ่งอาเซียนยังไม่มีความร่วมมือด้านนี้ ทั้งนี้ ความร่วมมือข้างต้นจะไม่กระทบต่อนโยบายต่างประเทศ และความร่วมมือทางทหารของประเทศสมาชิกกับประเทศนอกภูมิภาค

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) กำหนดวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ที่ว่า “อาเซียน ปี ค.ศ. 2020 เป็นหุ้นส่วนร่วมกันในการพัฒนาอย่างมีพลวัต (ASEAN 2020: Partnership in Dynamic Development)” โดยจะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ ดังนี้

2.1) มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภายในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

2.2) มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิต โดยจะริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้วให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน

2.3) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดเงินทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ครอบคลุมความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) มีจุดมุ่งหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน โดยครอบคลุมความร่วมมือในหลายสาขา เช่น ความร่วมมือด้านปราบปรามยาเสพติด การพัฒนาชนบท การจัดการความยากจน สิ่งแวดล้อม การศึกษา วัฒนธรรม สตรี สาธารณสุข และเยาวชน เป็นต้น ซึ่งแผนปฏิบัติการของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เน้นการดำเนินการใน 4 ประเด็นหลัก คือ

3.1) สร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทร โดยเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน เสริมสร้างความเสมอภาค และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยใช้มาตรการระดับภูมิภาค เพื่อส่งเสริมการดำเนินการภายในประเทศในด้านต่างๆ

3.2) แก้ไขผลกระทบต่องานอันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ การมุ่งสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวโดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาอาจทำให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคทางสังคมซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อเมืองต่อไป แผนการปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรม จึงเน้นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถในการแข่งขัน และสร้างระบบการป้องกันทางสังคมเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของมนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาและ

ฝึกอบรม การพัฒนาฝีมือแรงงาน และเสริมสร้างความร่วมมือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สวัสดิการสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาธารณสุข โดยเน้นปัญหาที่มากับโลกาภิวัตน์ เช่น โรคระบาด (ไข้หวัดนก SARS มาลาเรีย และวัณโรค) เป็นต้น

3.3) ส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง โดยมีกลไกเพื่อจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ตลอดจนการป้องกันและขจัดภัยพิบัติด้านสิ่งแวดล้อม การป้องกันมลพิษจากหมอกควันที่ข้ามแดน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการและส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และแร่ธาตุ

3.4) เสริมสร้างรากฐานที่จะนำไปสู่ประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ประชาชนตระหนักถึงอัตลักษณ์ (Identity) ร่วมกันของภูมิภาค ท่ามกลางความหลากหลายทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและปฏิสัมพันธ์ในหมู่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนตระหนักว่า ในท่ามกลางความหลากหลายทางประสบการณ์และมรดกทางวัฒนธรรมนั้น ประชาชนอาเซียนยังมีความเชื่อมโยงกันด้านประวัติศาสตร์ แหล่งที่อยู่อาศัยในเขตที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และความมุ่งหวังที่จะเห็นสันติภาพและความรุ่งเรืองของภูมิภาคที่จะเป็นพื้นฐานของการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียนได้

ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 12 ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ตกลงให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นภายในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) จากเดิมที่ได้กำหนดไว้ในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ตามปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) รวมทั้งจัดโครงสร้างองค์กรของอาเซียน รองรับภารกิจและพันธกิจ แปลงสภาพอาเซียนจากองค์กรที่มีการรวมตัวหรือร่วมมือกันแบบหลวมๆ เพื่อสร้างและพัฒนาไปสู่สภาพการเป็น “นิติบุคคล” ซึ่งเป็นที่มาของการนำหลักการนี้ไปร่างเป็น “กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)” ทำหน้าที่เป็น “ธรรมนูญ” การบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ และในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศของอาเซียนซึ่งจัดขึ้นที่สำนักงานเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ได้ประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้การดำเนินงานของอาเซียนเป็นไปภายใต้กฎหมายเดียวกันและปูทางไปสู่การสร้างตลาดเดียวในภูมิภาคภายใน 7 ปี

3.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

3.2.1 ความเป็นมา

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) เป็นหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และ

สามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ โดยมุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภายในปี พ.ศ. 2558 มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิต หรือ Single Market and Production Base นั่นคือจะต้องมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี สามารถดำเนินการกระบวนการผลิตที่ไหนก็ได้ โดยสามารถใช้ทรัพยากรจากแต่ละประเทศ ทั้งวัตถุดิบและแรงงานมาร่วมในการผลิต มีมาตรฐานสินค้า กฎเกณฑ์ กฎระเบียบเดียวกัน โดยจะริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว และให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน คือ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม (CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนา และช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายด้านการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดเงินทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ครอบคลุมความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ ทั้งนี้ อาเซียนได้ตกลงที่จะเปิดเสรีด้านการค้าสินค้าและการค้าบริการให้เร็วขึ้นกว่ากำหนดการเดิม ในสาขาสินค้าและบริการสำคัญ 12 สาขา เพื่อเป็นการนាំร่อง และส่งเสริมการผลิตสินค้า (Outsourcing) โดยใช้วัตถุดิบและชิ้นส่วนที่ผลิตภายในอาเซียน ซึ่งเป็นไปตามแผนการดำเนินการเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และได้มอบหมายให้ประเทศต่างๆ ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานหลัก (Country Coordinators) ดังนี้

- เมียนมาร์ สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร และสาขาประมง
- มาเลเซีย สาขาผลิตภัณฑ์ยาง และสาขาสิ่งทอ
- อินโดนีเซีย สาขายานยนต์ และสาขาผลิตภัณฑ์ไม้
- ฟิลิปปินส์ สาขาอิเล็กทรอนิกส์
- สิงคโปร์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาสุขภาพ
- ไทย สาขาการท่องเที่ยว และสาขาการบิน

3.2.2 เป้าหมายของการรวมกลุ่ม

อาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ภายใน พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) โดยกำหนดเป้าหมายให้มีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) และมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น (Free Flows of Goods, Services, Investment and Skilled labors, and Freer Flow of Capital)

3.2.3 แนวทางการดำเนินงานจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

เพื่อไปสู่เป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานเชิงบูรณาการ การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อให้เห็นการดำเนินงานในภาพรวมที่จะนำไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนภายใน ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ได้อย่างชัดเจน แผนงานในเชิงบูรณาการนี้เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่จะช่วยบอกคุณลักษณะสำคัญและองค์ประกอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า เมื่อดำเนินการ เสร็จสิ้นแล้วจะมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการจัดทำ AEC Blueprint

- 1) เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด จนบรรลุเป้าหมายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)
- 2) เพื่อสร้างพันธะสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกัน

คุณลักษณะสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตาม AEC Blueprint

- 1) เป้าหมายสุดท้ายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตามที่ระบุไว้ภายใต้วิสัยทัศน์อาเซียน 2020 คือ การดำเนินการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประสาน ผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกโดยการส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในเชิงลึกและกว้างมากขึ้น ผ่านความร่วมมือที่มีอยู่ในปัจจุบันและแผนการดำเนินงานใหม่ภายใต้กรอบระยะเวลาที่ชัดเจน
- 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยกลไกและมาตรฐานการต่างๆ อาทิ การเร่งรัดการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจในสาขาสำคัญ การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักธุรกิจ แรงงานฝีมือ และผู้มี ความสามารถพิเศษ ทั้งเสริมสร้างความแข็งแกร่งในด้านกลไกสถาบันของอาเซียน
- 3) ในขณะเดียวกัน การดำเนินงานไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะให้ความสำคัญ กับการลดช่องว่างการพัฒนาและส่งเสริมการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกใหม่ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม (CLMV) ผ่านความร่วมมือภายใต้โครงการแผนงานการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) และแผนงานในกรอบภูมิภาคอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมการ ดำเนินงานแผนความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาบุคลากร การยอมรับคุณสมบัติของผู้ประกอบ วิชาชีพ การหารือในเรื่องเศรษฐกิจมหภาคและนโยบายทางการเงิน มาตรการทางการค้าและการเงิน การส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงในการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (e-ASEAN) การรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมต่างๆ ในภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการจัดซื้อภายใน และส่งเสริม การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 4) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ
  - การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base)

- การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง (Highly Competitive Economic Region)
- การเป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน (Region of Equitable Economic Development)
- การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์ (Region Fully Integrated into the Global Economy)

คุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน การรวบรวมแผนงาน/มาตรการภายใต้คุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้ไว้ภายใต้พิมพ์เขียวนี้ จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความเป็นเอกภาพ รวมทั้งช่วยให้การปฏิบัติตามแผนงานและการประสานงานระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนงานสำคัญเพื่อดำเนินการไปสู่คุณลักษณะสำคัญในแต่ละด้าน

1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (1) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี (Free Flow of Goods) (2) การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี (Free Flow of Service) (3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี (Free Flow of Investment) (4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น (Free Flow of Capital) และ (5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี (Free Flow of Skilled Labour) นอกจากนี้ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันได้รวมองค์ประกอบสำคัญอีก 2 ส่วน คือ การรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน (Priority Integration Sectors) และความร่วมมือด้านอาหาร การเกษตร และป่าไม้ (Food, Agriculture and Forestry)

1.1) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี

(1) การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญที่จะส่งเสริมการไปสู่จุดมุ่งหมายของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นตลาดเดียวสำหรับสินค้า (และบริการ) จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคและส่งเสริมขีดความสามารถของอาเซียนในการที่จะเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก หรือเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของโลก

(2) การดำเนินงานเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA ทำให้อาเซียนประสบความสำเร็จที่สำคัญในการยกเลิกภาษีศุลกากร อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีไม่เพียงแต่การยกเลิกภาษีศุลกากรเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงการยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้อยู่ด้วย นอกจากนี้ องค์ประกอบที่สำคัญอย่างอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี คือ มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการด้านพิธีการศุลกากร การจัดตั้งระบบ ASEAN Single Window และการส่งเสริมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ตราภาษีพิเศษที่เท่าเทียมกัน (Common Effective Preferential Tariff: CEPT) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงระเบียบพิธีการในทางปฏิบัติภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และการปรับประสานมาตรฐานและความสอดคล้องในด้านพิธีการ

(3) ความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน [Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA)] จะถูกทบทวนและส่งเสริมให้เป็นความตกลงที่มีความครอบคลุมเพื่อให้บรรลุการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีและสอดคล้องกับความประสงค์ของอาเซียนที่จะเร่งให้เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)

(4) การยกเลิกภาษีศุลกากร (Elimination of Tariffs) ภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าภายในอาเซียนจะถูกยกเลิกให้สอดคล้องกับกรอบเวลาและพันธกรณีที่ระบุไว้ภายใต้ความตกลง CEPT และความตกลง/พิธีสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

(5) การยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่มีใช้ภาษี (Elimination of Non-Tariff Barriers) อาเซียนประสบความสำเร็จอย่างดีในการเปิดเสรีด้านภาษีศุลกากร ประเด็นสำคัญที่อาเซียนจะมุ่งดำเนินการไปจนถึงปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) คือ การยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่มีใช้ภาษี (NTBs) อย่างสมบูรณ์

(6) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin : ROO) ดำเนินการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ตอบสนองต่อพลวัตและการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตของโลก เพื่ออำนวยความสะดวกในทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งเสริมเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค สนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ลดช่องว่างการพัฒนา และส่งเสริมให้มีการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ความตกลง CEPT ให้มากขึ้น

(7) การอำนวยความสะดวกในทางการค้า (Trade Facilitation) กระบวนการ ระเบียบพิธีการ และการไหลเวียนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางการค้าและศุลกากรที่เรียบง่าย เป็นรูปแบบและมาตรฐานเดียวกัน ได้รับการคาดหวังว่า จะช่วยลดต้นทุนทางธุรกรรมที่เกิดขึ้นในอาเซียน ซึ่งจะช่วยผลักดันขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออก และอำนวยความสะดวกการรวมกลุ่มของอาเซียนให้เป็นตลาดเดียวสำหรับสินค้า บริการและการลงทุน และฐานการผลิตเดียวกัน

(8) การรวมกลุ่มทางศุลกากร (Customs Integration) จากการเร่งรัดการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การไปสู่วิสัยทัศน์ด้านศุลกากรของอาเซียนปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ได้ถูกเร่งรัดเป็นปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) โดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาศุลกากรระหว่างปี ค.ศ. 2005–2010 (พ.ศ. 2548-2553) มีจุดมุ่งหมาย (a) บูรณาการโครงสร้างศุลกากร (b) ปรับปรุงการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากร การประเมินราคาทางศุลกากร และการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าให้ทันสมัยและจัดทำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (ASEAN e-Customs) (c) ปรับระบบการตรวจปล่อยสินค้าให้มีความคล่องตัวมากขึ้น (d) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (e) ส่งเสริมสร้างการเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง (f) ลดช่องว่างในการพัฒนาด้านศุลกากร และ (g) ยอมรับเทคนิคการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบหลังการตรวจปล่อย (Post Clearance Audit : PCA)

(9) ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (Agreement to Establish and Implement the ASEAN Single Window) การใช้กฎระเบียบ กระบวนการ รวมถึงขั้นตอนทางการค้าและศุลกากรที่เป็นแนวทางเดียวกันและมีมาตรฐาน

ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน ซึ่งการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน คือ การเชื่อมต่อบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิก บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติจะทำให้สามารถส่งข้อมูลเพียงครั้งเดียวประมวลผลข้อมูลและข่าวสารในคราวเดียว และตัดสินใจตรวจปล่อยสินค้าได้ในคราวเดียว ซึ่งจะช่วยเร่งการตรวจปล่อยทางศุลกากร ลดต้นทุนและเวลาการทำธุรกรรม ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการค้าและความสามารถในการแข่งขัน

(10) มาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Standards and Technical Barriers to Trade) ระบบมาตรฐานคุณภาพการประกัน การรับรองระบบงาน และการวัดมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิผลในการลดต้นทุนการผลิต เพื่อการนำเข้า/ส่งออกภายในภูมิภาค การดำเนินการปรับมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรองให้สอดคล้องกัน จะเป็นไปตามแนวนโยบายด้านมาตรฐานและการรับรองของอาเซียนเพื่อให้เกิดความโปร่งใสมากขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพของการตรวจสอบและรับรอง โดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้น

1.2) การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี

1) การเปิดเสรีการค้าบริการเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญส่วนหนึ่งต่อไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะเกิดจากการลดข้อจำกัดต่อผู้ให้บริการของอาเซียนในการให้บริการและเข้ามาจัดตั้งกิจการในประเทศสมาชิกอื่นตามเงื่อนไขกฎเกณฑ์ภายในประเทศ การเปิดเสรีการค้าบริการดำเนินการโดยการเจรจาเป็นรอบ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การเจรจาของคณะกรรมการประสานงานด้านการค้าบริการของอาเซียน (Coordinating Committee on Services) การเจรจางานสาขา เช่น สาขาการเงิน และการขนส่งทางอากาศ รับผิดชอบโดยรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ในการเจรจาเปิดเสรีจะต้องไม่ดำเนินการเปิดเสรีในช่วงท้าย และเห็นชอบให้มีความยืดหยุ่นที่ตกลงกันล่วงหน้าสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อช่วยให้เปิดเสรีการค้าบริการในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ได้ ทั้งนี้ อาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินงานเพื่อยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค

การดำเนินงาน:

- ขจัดข้อจำกัดต่อการค้าบริการอย่างมีนัยสำคัญสำหรับ 4 สาขาบริการสำคัญ ได้แก่ การขนส่งทางอากาศ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ และการท่องเที่ยว ภายในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) และสาขาบริการสำคัญลำดับที่ 5 ได้แก่ โลจิสติกส์ ภายในปี ค.ศ. 2013 (พ.ศ. 2556)
- ขจัดข้อจำกัดต่อการค้าบริการอย่างมีนัยสำคัญสาขาบริการทุกสาขาที่อยู่ภายในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)

- ดำเนินการเปิดเสรีโดยการเจรจาอย่างต่อเนื่องเป็นรอบ รอบละ 2 ปี จนถึงปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ตัวอย่างเช่นปี ค.ศ. 2008, 2010, 2012, 2014 และ 2015
- ตั้งเป้าหมายจัดทำข้อผูกพันสาขาใหม่ขั้นต่ำในแต่ละรอบการเจรจา โดยจำนวน 10 สาขาในปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551), จำนวน 15 สาขาในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553), จำนวน 20 สาขาในปี ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555), จำนวน 20 สาขาในปี ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2557) และ 7 สาขาในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) โดยใช้ GATS W/120 เป็นพื้นฐานในการจำแนกสาขาบริการต่างๆ
- จัดทำตารางข้อผูกพันสำหรับทุกรอบการเจรจาตามเกณฑ์ที่กำหนด:
  - ไม่มีข้อจำกัดสำหรับการค้าบริการรูปแบบที่ 1 และ 2 ยกเว้นกรณีมีเหตุผลอันสมควร (เช่น เพื่อความปลอดภัยของสาธารณชน) ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการตกลงระหว่างประเทศสมาชิกเป็นกรณีๆ ไป
  - อนุญาตการถือหุ้นของคนสัญชาติอาเซียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ในปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551) และร้อยละ 70 ในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) สำหรับสาขาบริการสำคัญ 4 สาขา และไม่น้อยกว่าร้อยละ 49 ในปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551), ร้อยละ 51 ในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) และร้อยละ 70 ในปี ค.ศ. 2013 (พ.ศ. 2556) สำหรับสาขาโลจิสติกส์ และไม่น้อยกว่าร้อยละ 49 ในปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551), ร้อยละ 51 ในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) และร้อยละ 70 ในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) สำหรับสาขาบริการอื่นๆ
  - ขจัดข้อจำกัดอื่นๆ ในการเข้าสู่ตลาดสำหรับการค้าบริการรูปแบบที่ 3 อย่างก้าวหน้าภายใน ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)
- ตั้งเป้าหมายการเปิดเสรีสำหรับข้อจำกัดในด้านการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ สำหรับการค้าบริการรูปแบบที่ 4 และข้อจำกัดในข้อผูกพันในตารางผูกพันภาพรวม สำหรับการเจรจาแต่ละรอบภายในปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)
- จัดทำข้อผูกพันให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตกลงกันสำหรับข้อจำกัดในด้านการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ สำหรับการค้าบริการรูปแบบที่ 4 และข้อจำกัดในตารางผูกพันภาพรวมภายในปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)
- รวบรวมมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการให้เสร็จสิ้นภายในเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551)
- อนุญาตให้มีความยืดหยุ่นในภาพรวมในการจัดทำตารางข้อผูกพันการเปิดเสรีซึ่งครอบคลุมสาขาที่จะยกเว้นจากการเปิดเสรีและสาขาที่ไม่สามารถเปิดเสรีได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการค้าบริการในแต่ละรูปแบบ ตารางข้อผูกพันสำหรับการเปิดเสรีในแต่ละรอบการเจรจาจะมีความยืดหยุ่นได้ ดังนี้
  - การจัดทำข้อผูกพันให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดสำหรับการเจรจาในรอบถัดไป หากประเทศสมาชิกไม่สามารถจัดทำข้อผูกพันได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดในรอบก่อนหน้า

- อนุญาตให้มีการทดแทนสาขาที่ได้มีการตกลงกันในการเปิดเสรีในรอบนั้น แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถจัดทำข้อผูกพันสำหรับสาขานั้นได้ ด้วยสาขาอื่นที่อยู่นอกเหนือจากที่ตกลงกัน
- การเปิดเสรีโดยวิธีการ ASEAN-X5
  - ดำเนินการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วมในคุณสมบัตินักวิชาชีพของอาเซียน (MRAs) ที่กำลังเจรจาอยู่ให้แล้วเสร็จ ซึ่งรวมการบริการสถาปัตยกรรม บริการด้านบัญชี คุณสมบัติผู้สำรวจ บุคลากรด้านการแพทย์ ภายในปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551) และบุคลากรด้านทันตกรรมภายในปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)
  - ดำเนินการตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัตินักวิชาชีพของอาเซียน (MRAs) ให้สอดคล้องตามข้อกำหนดในแต่ละข้อตกลง
  - ให้ระบุและจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัตินักวิชาชีพของอาเซียน (MRAs) สาขาวิชาชีพอื่นๆ ภายในปี ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555) และดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)
  - ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างขีดความสามารถในด้านการค้าบริการสำหรับสาขาบริการด้านการเงิน

2) มาตรการเปิดเสรีสำหรับสาขาบริการด้านการเงินควรที่จะเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถดำเนินการพัฒนาสาขาการเงินตามลำดับอย่างเป็นขั้นตอน และรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางการเงิน เศรษฐกิจและสังคม ประเทศสมาชิกจะดำเนินมาตรการตามหลักการทยอยเปิดเสรี ดังนี้

(1) การเปิดเสรีโดยหลักการ ASEAN-X ซึ่งประเทศที่มีความพร้อมในการเปิดเสรีสามารถเริ่มดำเนินการได้ก่อน และประเทศสมาชิกที่เหลือสามารถเข้าร่วมในภายหลัง

(2) ขั้นตอนการเปิดเสรีจะต้องคำนึงถึงนโยบายของชาติและระดับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและด้านการเงินของสมาชิกแต่ละประเทศ

การดำเนินการ:

- ทยอยเปิดเสรีข้อจำกัดสำหรับสาขาย่อยต่างๆ หรือรูปแบบการให้บริการที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศได้ระบุไว้ ภายในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)

- ทยอยเปิดเสรีในข้อจำกัดสำหรับสาขาย่อยหรือรูปแบบการให้บริการอื่นที่เหลือนอกจากที่ระบุไว้ ภายใต้ “ความยืดหยุ่นที่ตกลงกันล่วงหน้า” ภายในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

1.3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี

(1) นโยบายการลงทุนที่เสรีและเปิดกว้างเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการลงทุนระหว่างกันภายในอาเซียน การไหลเข้าของเงินลงทุนใหม่และการนำผลกำไรกลับมาลงทุนใหม่แบบยั่งยืนจะสนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจของอาเซียน

(2) ความร่วมมือด้านการลงทุนของอาเซียนกำลังดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA) ปี ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) ในขณะที่การคุ้มครองการลงทุนอยู่ภายใต้ความตกลงที่แยกต่างหาก คือ ความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน ปี ค.ศ. 1987 (พ.ศ. 2530) หรือที่อ้างถึงโดยทั่วไปในชื่อความตกลงว่าด้วยการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน (Investment Guarantee Agreement: IGA)

(3) ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน ทุกอุตสาหกรรม (การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ และบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 ภาคอุตสาหกรรม) จะเปิดเสรีและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนทั้งก่อนและหลังการลงทุน โดยมีข้อยกเว้นได้ตามรายการ ยกเว้นชั่วคราว (Temporary Exclusion List: TEL) และรายการอ่อนไหว (SL) ของประเทศสมาชิก รายการเว้นชั่วคราวจะต้องถูกยกเลิกภายในเวลาที่ตกลงกัน ในขณะที่รายการอ่อนไหวไม่มีกรอบเวลาในการยกเลิก แต่จะมีการทบทวนรายการดังกล่าวเป็นคราวๆ ไป

(4) เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มในภูมิภาคและการเป็นเขตการลงทุนที่แข่งขันได้ จะต้องทบทวนกรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน รวมทั้งความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน เพื่อให้มีความตกลงด้านการลงทุนเต็มรูปแบบ ซึ่งจะต้องมองไปข้างหน้า พร้อมกับปรับปรุงคุณลักษณะ บทบัญญัติ และข้อผูกพันโดยคำนึงถึงแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจต่อนักลงทุนอาเซียน ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียนเต็มรูปแบบ (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) ซึ่งจะจัดทำขึ้นโดยอิงความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน และความตกลงคุ้มครองการลงทุนของอาเซียนที่มีอยู่เดิม

1.4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรียิ่งขึ้น

(1) เสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียน

การดำเนินงาน:

- บรรลุความสอดคล้องในมาตรฐานด้านตลาดทุนในอาเซียนที่มากขึ้นในด้านการออกกฎเกณฑ์ในการเสนอขายตราสารหนี้ ข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูล และหลักเกณฑ์การจัดจำหน่าย
- ส่งเสริมการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม หรือความตกลงสำหรับการยอมรับซึ่งกันและกันในด้านคุณสมบัติ คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านตลาดทุน
- มีความยืดหยุ่นมากขึ้นด้านภาษาและข้อกำหนดที่ใช้บังคับสำหรับการออกหลักทรัพย์
- ปรับปรุงโครงสร้างหักภาษี ณ ที่จ่ายตามความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมการขยายฐานนักลงทุนในตราสารหนี้ที่ออกในอาเซียน
- ส่งเสริมให้ใช้ตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันเองในตลาดหลักทรัพย์ และตลาดตราสารหนี้ รวมถึงกิจกรรมการระดมทุนข้ามพรมแดน

(2) การยินยอมให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรียิ่งขึ้น การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุนให้ดำเนินการตามหลักการ ดังนี้

2.1) ส่งเสริมการเปิดเสรีบัญชีทุนอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนและสอดคล้องกับวาระแห่งชาติ ตลอดจนความพร้อมทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก

2.2) เปิดโอกาสให้มีมาตรการปกป้องที่เพียงพอเพื่อรองรับผลกระทบจากปัญหาความผันผวนของเศรษฐกิจมหภาค และความเสี่ยงเชิงระบบ ที่อาจเกิดจากการเปิดเสรีด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย รวมถึงการมีสิทธิที่จะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค

2.3) ดำเนินการเพื่อให้สมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้รับผลประโยชน์จากการเปิดเสรีด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายอย่างทั่วถึง

การดำเนินงาน:

- ยกเลิก หรือผ่อนคลายข้อจำกัด ตามความเป็นไปได้และความเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการจ่ายชำระเงินและการโอนเงินสำหรับการทำธุรกรรมบัญชีเดินสะพัด
- ยกเลิก หรือผ่อนคลายข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายทุน ตามความเป็นไปได้และความเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและมาตรการริเริ่มต่างๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุน

1.5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี

(1) ให้บริหารจัดการการเคลื่อนย้ายหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของประเทศผู้รับ ซึ่งอาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อ

การดำเนินงาน:

- อำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราและออกใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมืออาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

(2) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเปิดเสรีการค้าบริการ (ภายในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)) อาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินการประสานและสร้างมาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค

การดำเนินงาน:

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกของเครือข่ายมหาวิทยาลัยของอาเซียน (ASEAN University Network : AUN) เพื่อเพิ่มการเคลื่อนย้ายทั้งนักเรียนและเจ้าหน้าที่ภายในภูมิภาค
- พัฒนารอบแผนงานมาตรฐานความสามารถและคุณสมบัติของงาน หรืออาชีพและความชำนาญของผู้ฝึกอบรมในสาขาบริการสำคัญ (ภายในปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)) และสาขาบริการอื่นๆ (จากปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) ถึงปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558))

- เสริมสร้างขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อสนับสนุนความชำนาญ การเข้าทำงาน และพัฒนาเครือข่ายข้อมูลด้านตลาดแรงงานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

